

बविता र मनोजबीचको अन्तरजातिय प्रेम विवाहले लियो नयाँ मोड जन्मदर्ताका अनुसार बविताको उमेर १३ वर्ष

राजविराज / सप्तरीको अग्निसाइर कृष्णासवरण गाउँपालिका ४ की बविता इसर र विष्णुपुर गाउँपालिका ६ का मनोज रामबीचको अन्तरजातिय प्रेम विवाहमा वडा कार्यालयले जन्मदर्ता प्रमाणपत्र वरे ठूलो खुलासा गरेको छ।

शनिवार अग्निसाइर कृष्णासवरण गाउँपालिका वडा नं. ४ का वडाअध्यक्ष तेजनारायण यादवले पत्रकार सम्मेलन गरि वडा कार्यालयका कार्यालय सहयोगि देवकान्त चौधरीलाई मनोजका आफन्त नारायण राम भन्ने व्यक्तिले प्रलोभनमा परी किर्ते गरी अर्को जन्मदर्ता निकालेको दावी गरेका छन्। उनले भने किर्ते गरि निकालिएको सोही जन्मदर्ता कपिलबस्तु जिल्ला अदालतमा पेश गरेको र सोही आधारमा उनको कोटि म्यारेज भएको खुलासा गरे।

पत्रकार सम्मेलनमा कार्यालय सहयोगि देवकान्तले नारायण भन्ने व्यक्तिले आफूलाई १५ हजार रुपैया दिने प्रलोभन देखाइ पुरानो मितिमा बविताको

मनसुन सक्रिय

काठमाडौं/गत जेठ ३१ गते नेपाल प्रवेश गरेको यस वर्षको मनसुन प्रणाली शुक्रवार देशभर फैलिएको छ। नेपालभर मनसुन फैलिन आगमनको दिनदेखि यस वर्ष तौ दिनको समय लागेको मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले जनाएको छ।

यस वर्ष मनसुन प्रणाली कोशी प्रदेश, मधेस र गण्डकी प्रदेशको पूर्वी भू-भाग र बागमती प्रदेशको अधिकांश भू-भागबाट आगमन भएको थियो। देशभर मनसुन फैलिएको र सक्रिय अवस्थामा रहेको हुनाले आगामी तीन दिन असार ८ गतेदेखि १० गतेसम्मा देशका धेरै स्थानमा मैघर्जन / चट्टाङ्गसहित

खराव मौसमका कारणले हुनसक्ने जोखिम वा क्षतिबाट बच्न आवश्यक सतर्कता अपनाउन महाशाखाले आग्रह गरेको छ।

देवकान्तलाई १५ हजार दिने प्रलोभन देखाई पुरानै मितिमा उमेर बढी देखाउने गरी नारायणले जन्मदर्ता गर्न लगाएको र वडा अध्यक्ष तेजनारायणले फारमभरी ल्याएको कागजमा विश्वासमा परी सिफारिस गरेको वडा सचिव घिमिरेको भनाई छ।

बविताका बुवा ललित इसरले जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा छोरीलाई वेपता बनाएको भन्दै मनोज बिरुद्ध अदालतमा अभियोगपत्र दर्ता भएपछि न्यायधिश रमेश प्रसाद ज्ञालालीको इजलाशले पूर्णक्षका लागि

राजविराज कारागार चलान गयो। मनोज अहिले राजविराज कारागारमा छन् भने बविता उनका श्रीमान मनोजको घरमा बस्छन्। उनी दिनहुँ जसो अहिले सदरमुकाम राजविराजमा प्रहरी र अदालत बाहिर प्रदर्शन गर्ने गरेका छन्।

यता बविताले आफ्नो अपहरण नभएको, राजिखुशीले मनोजसँग प्रेम विवाह गरेको जानकारी दिइन्। उनले आफ्नो विहे गर्न उमेर पुगेको दावी गर्दै जातिय आधारमा भेदभाव गरिएको र भुठो मुद्दा लगाएर श्रीमान मनोजलाई जेल पठाइएको भन्दै रिहाई नगरिएसम्म संघर्ष गरिरहने बताइन्।

यसरी दुई किसिमको फरक फरक जन्मदर्ताको आधारमा गरिएको निर्णयले वडा कार्यालयसँग अदालत समेत विवादमा मुछिएको छ। बविता र मनोज दुवैको अभिभावक भने एक अकामाथी किर्ते गरी जन्मदर्ता निकालेको आरोप लगाउदै गरेको बेला वडा कार्यालयले यस्तो खुलासा गर्दै बविताका अभिभावकले प्रस्तुत गरेको जन्मदर्ता नै सकली भएको दावी गरेको छ।

बालविवाह अन्त्य करु

नेपालक कानून अनुसार २० वरषसँकम उमेरमे विआह कएनाइ आ करबेना इदण्डनीय अछि। २० वरष पूरा नहि भेल अवस्थामे कएल गेल आए कराओल गेल विआह स्वतः समाप्त होइत अछि। सङ्गहि कसुर कएनिहार व्यक्तिके ३ वरषधरि कैद आ तीस हजार टकाधरि जरिवाना होयबाक कानूनी व्यवस्था अछि।

बालविवाह सामाजिक तथा कानूनी अपराध छियै। एकरा अन्त्य करए लेल सबगोटे अपन-अपन तरफसँभूमिका निर्वाह करु। बेटाबेटीके शिक्षामे जोड़ दियौ।

मधेश प्रदेश सरकार
आमसञ्चार प्राधिकरण

पखालाबाट बचौं र बचाउँ।

पखाला लाग्न नदिन,

- खुलास्थानमा शौच नगरै, शौचालयको प्रयोग गरौ।
- शौचालयको प्रयोगपञ्चात र फोहोर चिज छोएपछि साबुनपानीले मिचिमिचि हात धुने गरौ।
- खाना बनाउनु खुवाउनु र खानु अघि पनि साबुनपानीले हात धुने गरौ।
- उमालेको र फिल्टर गरेको शुद्ध र सफा पानीमात्र पिउने गरौ।
- बासी, सडेगलेका र झिंगा भन्किएका खानेकुरा नखाउँ।
- खानेपानीको मुहान सफा र सुरक्षित राखौ।
- घरका कोठा, आँगन, कौशी, बरण्डा, भान्सा, शौचालय एवं घर वरिपरि सफा राखौ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सम्पादकीय

जनताको खबरदारी आवश्यक

विकासको नाममा भ्रष्टाचार गर्नु त्यो चाही कानुन विपरीत कार्य तथा जनताको चहानामाथी कुठाराधात गर्नु हो। विकास भन्ने शब्द यस्तो पाटो हो जसले समाजको भौतिक रूपलाई सुन्दर बनाउछ। जुन सबै जनताको पहिलो चाहना र काम गर्ने नेताको पहिलो प्राथमिकतामा पर्दछ। समाजमा परिवर्तन ल्याउनु छ, भने सबै भन्दा पहिले विकास अनिवार्य हो। कुनै पनि स्थानको विकास गर्नु अत्यन्त सट्टनिय कार्य हो।

सप्तरी जिल्ला विकासको पर्वाईमा दशकैदेखी भौतारिदै छ। विगतको दुई दशक जनप्रतिनिधि विहीन रहेको मुलुकमा विकास त भयो तर, जनताले चाहे अनुसारको भएन, कर्मचारीको चाहना अनुसारको केही काम भए। विगत चार वर्षदेखी जनताबाट चुनिएर आएका जनप्रतिनिधिहरूले विकास त गर्न तिलमिलाए तर, भ्रष्टाचार समेत गर्न भ्याए। जसकारण कुनै-कुनै स्थानमा त विकासको नाममा ब्रह्मलुट नै मचिए। केही प्रतिशतमा विकास भने भएको छ। जुन अत्यन्त सट्टनिय कार्य हो। विकासका लागि जनप्रतिनिधिहरूको सकारात्मक कदम, जनताको साथ र सहज वातावरण आवश्यक पर्दछ। यी तीनै कुरा मिल सके मात्र विकास सम्भव छ। होइन भने जति चाहे पनि विकास हुदैन्।

तसर्थ कुनै पनि स्थानको विकासका लागि सकारात्मक सोच आवश्यक पर्दछ। यसका लागि जनप्रतिनिधिहरू तदारुकताका साथ अगाडी बढ्नु आवश्यक छ, भने जनताको खबरदारी पनि उत्तिकै आवश्यक छ।

कृषि विश्वविद्यालयको चार वर्षे स्नातक तहको पाठ्यक्रमलाई स्वीकृति प्रदान

राजविराज/मध्येश कृषि विश्वविद्यालय सभाको विहीन रहेको सिनेटको बैठकले चार वर्षे स्नातक विएसी एजी शैक्षिक कार्यक्रम र कक्षा संचालन, विश्वविद्यालय संचालनका लागि तत्काल आवश्यक शिक्षक, कर्मचारी, दरबन्दी तथा भर्ना, कृषि संकायको चार वर्षे स्नातक तहको पाठ्यक्रमलाई स्वीकृति प्रदान गरेको छ।

विश्वविद्यालयको सहकूलपति एवं मध्येश प्रदेश

सरकारका शिक्षा तथा समाज कल्याण मन्त्री मध्येश प्रसाद यादवको अध्यक्षतमा सम्पन्न सो बैठकले चार वर्षे कृषि स्नातक विएसी एजी शैक्षिक कार्यक्रमको विद्यार्थी भर्ना सम्बन्धी कार्यविधि २०७९ र विषयगत शिक्षक करार सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि २०७९ लाई पनि अनुमोदन गरेको छ।

यसैगरि बैठकले प्रदेश कृषि विश्वविद्यालयको नाम प्रदेश सभाबाट मध्येश कृषि

ब्राउन सुगरसहित दुई जना प्रहरी नियन्त्रणमा

राजविराज/सप्तरी प्रहरीले लागु औषध ब्राउन सुगरसहित दुई जनालाई नियन्त्रणमा लिएको छ।

पकाउ पर्नेमा भारत विहार राज्यन्तररागत मधुवनी जिल्ला थाना जयनगर ग्रामपाँचायत बेतौन्हा वडा न. ८ वस्ते २९ वर्षिय सन्तोष कुमार साह र सिरहा नगरपालिका १७ निवासी १९ वर्षिय सुरज कुमार पासवान रहेका छन्।

मध्येश प्रदेश प्रहरी जनकपुरधामका अनुसार शनिवार जिल्लाको हनुमाननगर कंकालिनी नगरपालिका वडा न. १ भारदह चौकमा विशेष सुचनाको आधारमा भइरहेको मध्येश प्रदेश प्रहरीले मस्जिद नजिक भारतीय

बीआर३२आर७७०३ नं. को मोटरसाइकललाई रोकी चेकजाँच गर्ने क्रममा मोटरसाइकल चालक सन्तोष कुमार साहको पाईन्टको खल्तीमा कालो प्लास्टिकमा लुकाई छिपाई राखेको उक्त पदार्थ बरामद भएको हो।

ब्राउन सुगर जस्तो देखिने धुलो पदार्थ ४ ग्राम १९ मिली ग्राम रहेको जनाउदै प्रहरीले सोही मोटरसाइकलमा पछाडी सवार सुरज कुमार पासवान समेतलाई नियन्त्रणमा लिएको छ। हाल दुवैलाई इलाका प्रहरी कार्यालय कंचनपुरमा राखि थप अनुसन्धान भइरहेको मध्येश प्रदेश प्रहरीले जनाएको छ।

प्रहरीका अनुसार आगलागि हुदाँ श्रेष्ठको हात, खुद्दा र टाउँको

विश्वविद्यालय ऐन २०७९ अनुसार मध्येश कृषि विश्वविद्यालय कायम भएकोले सोही बमोजिम सबै दस्तावेजहरूमा नाम संशोधनको प्रस्ताव पारित गरेको छ। जग्गा व्यवस्थापन तथा श्रोत जुटाउने सम्बन्धी प्रस्तावलाई पनि स्वीकृति प्रदान गरिएको बैठकका अध्यक्ष एवं शिक्षा मन्त्री यादवले जानकारी दिए।

सोही बैठकले विश्वविद्यालयमा रिसर्चको काम समेत सुरुवात गर्ने सहमति दिइएको मन्त्री यादवले बताए।

बैठकमा कृषि

आगो लागेर एक घाइते

राजविराज/सप्तरीको कंचनरूप नगरपालिका १२ वस्तिपुरमा ग्राम चुल्होको पाईप लिक भइ आगलागि हुँदा एक जना घाइते भएका छन्।

स्थानिय ६० वर्षिय खडक नरायण श्रेष्ठको भान्सा कोठामा ग्राम चुल्होको पाईप लिक भएपछि पाईप सच्चाउने क्रममा सो आगलागि हुँदा श्रेष्ठ घाइते भएको प्रहरीले जनाएको छ।

प्रहरीका अनुसार आगलागि हुदाँ श्रेष्ठको हात, खुद्दा र टाउँको पोलेर घाइते भएपछि स्थानिय आगोलाई कंचनरूप नगरपालिको दमकल, नेपाल प्रहरी र स्थानिय बासिन्दाको सहयोगमा नियन्त्रणमा लिइएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीले जनाएको छ।

गाजा भण्डारण गरेको अवस्थामा एक व्यक्ति पकाउ

राजविराज/घरमै भण्डारण गरि राखेको १६ किलो भन्दा बढी लागु औषध गाजासहित एक व्यक्तिलाई प्रहरीले पकाउ गरेको छ।

सप्तरीको कंचनपुर नगरपालिका ७ बलुवाबाट प्रहरीले स्थानिय ४० वर्षिय उमेश साहलाई घरमा भण्डारण गरिराखेको अवस्थामा १६ किलो ९ सय ३० ग्राम गाजासहित पकाउ गरेको हो।

विशेष सूचनाको आधारमा इलाका प्रहरी कार्यालय जनकपुरधामले जनाएको छ।

लागुओषध मुद्दाका फरार प्रतिवादी पकाउ

राजविराज/सप्तरी प्रहरीले जिल्लाको राजगढ गाउँपालिकाबाट फरार एक प्रतिवादीलाई पकाउ गरेको छ।

प्रहरी चौकी भुट्टीकाबाट खेटेको टोलीले लागु औषध मुद्दामा ७ सय जरिवाना र १५ दिन कैद सजाय भएको प्रहरीले जनाएको छ। उनलाई पकाउ गरी आवश्यक कार्बाहीको लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीमा बुझाइएको छ।

डा. ललन प्रसाद रौनियार

Dr. Lalan Prasad Rauniyar
MBBS (BPKIHS) Dharan, MD Paediatrics
(BPKIHS) Dharan, NMC Reg. No. : 13338

कन्सलटेन्ट बाल रोग विशेषज्ञ

डा. सन्तोष प्रसाद शाह

Dr. Santosh Prasad Sah
MBBS (T.U.), MD Internal Medicine
(NAMS, Bir Hospital Kathmandu)
NMC Reg. No. : 15019

कन्सलटेन्ट फिजिसियन

डा. यमेश यादव

Dr. Yamesh Yadav
MBBS (T.U.), MS (Nobel Medical College, K.U.)
General and Laproscopic Surgeon
NMC Reg. No. : 16392

जेनरल सर्जन

डा. सरोज कुमार साह

Dr. Saroj Kumar Sah
MBBS, MS Orthopaedics (BPKIHS) Dharan
Fellowship in Hand Surgery (CMC Vellore)
NMC Reg. No. : 13288

हाउट जोर्नी, नशा तथा बाथ रोग विशेषज्ञ

डा. जयान्ती यादव

Dr. Jayanti Yadav
M.B.B.S. MD (Obstetrician and Gynaecologist)

हाल कार्यरत गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल राजविराज

NMC Reg. No. : 15312

बरिष्ठ स्त्री तथा प्रसुती रोग विशेषज्ञ

सम्पर्क :

कृताञ्जली मेडिकल हॉल

राजविराज

Mo. No : 9842830252, 9804605569

रामायणकी सीताबारे यत्रो विवाद, आजकी सीताबारे किन सबै मौन ?

जीवन क्षेत्री

नेपालमा पोडकास्टका नाममा कुनै फुर्सदिलो मानिस ल्याएर घन्टौं उसका अन्टसप्टन्ट कुरा सुन्ने र उसको अहंकार तुष्टि गर्न लहर चल्नुभन्दा पहित्यैदेखि भृकुटी राई र इतिसा गिरीसे चलाउने गरेको 'बोजु बजे' ले सरल भाषामा गहन विषयहरूको उठान र चोटिलो विमर्श गर्दै आएको छ।

त्यही पोडकास्टको सब्स्ट्रायाक पेज 'कोल्ड टेक्स बाइ बोजु बजे' वाट हालै मेरो इमेलमा एउटा पोस्ट आयो – हावाट बुढ सीता दु ?

त्यसको अन्तिमतिर यो अनुच्छेद छ – यदि आजको नेपालमा सीता हुन्थिन् भने रामले परित्याग गरेकी एकल आमा भएकाले उनी बडा कार्यालयमा गएर घोषणा गर्नुपर्थयो, मेरा केटाकेटीका बाबु रामको अतोपत्तो छैन। त्यसपछि, मात्रै उनले आफ्नो नागरिकताका आधारमा सन्तानलाई नागरिकता दिलाउन सकिन्थन्। कथंकदाचित रामायणमा भनिएर्है पछि गएर राम केटाकेटीको पितृत्व दावी गर्न आए भने भुटा बोलेको आरोपमा सीताले जरिवाना तिर्न र जेल जानुपर्थयो।

यो एउटै अनुच्छेदले अहिले नेपालमा एउटा फिल्म र नागरिकता ऐनका विषयलाई लिएर चलिरहेको राष्ट्रवादी होवालाई जमिनमा अवतरण गराउँछ।

र, कमै सोधिने तर नसोधी नहुने एउटा प्रश्न सोध्दै – शास्त्रमा लेखिएकी सीताका

विषयमा यत्रो विवाद, सरोकार, बहस र खिचातानी हुँदा आजका दिनमा स्वतन्त्र नागरिक बन्ने चेष्टाकै कारण राज्यबाट अपमानित सीताहरूबारे हाम्रो चिन्ता छै? नागरिकता ऐनमा यस्तो विभेदकारी प्रावधान राख्न पाइँदैन भनेर आवाज बुलन्द भएको छै?

हालै यस विषयमा कलबहाउसमा भएको एउटा पेचिलो बहसमा मैले उक्त अनुच्छेद पढेर सुनाएँ। पक्ष र विपक्षमा बहस भयो।

'आदिपुरुष' फिल्मको एउटा संवाद र त्यसका लेखकले बोलेको एउटा वाक्यका कारण काठमाडौं महानगरपालिकामा हिन्दी फिल्म निषेध गर्ने मेरय बालेन शाहको निर्णयको पक्षमा हुने साथीहरूले तर्क गरे :

– राम र सीता बाँचेको समयमा अहिलेको नेपाल र भारत थिएन्हो होला तर अहिले त जनकपुर नेपालमा पर्छ र सीता नेपालकी सांस्कृतिक विष्व बनिसकेकी छन्। त्यसैले उनलाई भारतीय वा भारतमा जन्मेकी भन्न मिल्दैन।

– भारतले गर्ने धेरै बलमिच्याइँमध्ये सांस्कृतिक धिचोमिचो पनि एक हो। त्यसैले त्यसको जसरी सकिन्छ उसरी प्रतिकार गर्नुपर्छ।

– कानुनले महानगरको मेरयराई फिल्म रोक्ने अधिकार नदिएको हुन सक्ला तर देशको सार्वभौमसत्ताको रक्षा गर्न सबैको कर्तव्य हो भनेर संविधानमै लेखिएको छ, त्यसैले फिल्म रोक्नु उसको कर्तव्य

हुन्छ, आदि।

यो सिंगो प्रकरणमा मेरा तीन आधारभूत तर्क थिए।

एक, कुनै फिल्ममा भएको संवाद वा त्यसका लेखकले भनेको कुराबाट आक्रोशित हुन वा प्रतिवाद गर्न पाइन्छ।

त्यस्तो कलाकर्म वहिष्कार गर्न पनि पाइन्छ। त्यसैले यो प्रकरणमा बालेनले विधिवत रूपमा र निर्विवाद गर्न सक्ने एउटा काम थियो – फिल्म हेर्न हलमा नजाने। वास्तवमा यो त्यतिमै सिद्धिनुपर्ने कुरा थियो।

दूसी, यो देशको सार्वभौमसत्ता के हो र त्यो कसरी सुरक्षित हुन्छ भनेर निर्धारण गर्ने ठेक्का कसको हो? सार्वभौमसत्तामा आँच आउने कुरा हलमा नदेखाइयून् भनेर चलचित्र सेन्सर बोर्ड

राखिसकेपछि, उसले एउटा संवाद हटाएर फिल्म देखाउने अनुमति दिएपछि, महानगरले कुन कानुनी प्रावधानमा टेक्रे नगर प्रहरी पठाएर फिल्म रोकेको हो ?

तीन, सार्वभौमसत्ता सम्पन्न देशको स्वतन्त्र नागरिक हुनुका नाताले संसारको जहाँसुकै बनेको साहित्य वा कलाकर्म हेर्न, सुन्न वा पढ्न मैले पाउने कि नपाउने? कि मैले अबदेखि आफ्नो र कलासाहित्यको बीचमा 'राष्ट्रवादी' सेन्सरसिपको पर्खाल स्वीकार गर्नुपर्ने हो? हामीले स्थानीय निकायहरूमा काम गर्ने प्रतिनिधि चुनेको हो कि हाम्रा लागि केस्ता कलाकर्म स्वीकार्य हुन् भनेर सेन्सर गर्ने, हाम्रो विचार निर्माणको प्रक्रियामै हस्तक्षेप गर्ने झारानी

पाराको 'मोरालिटी पुलिस' चुनेको ?

यो प्रकरणमा विकास भएका घटनाक्रमहरूले भविष्यमा सिर्जना हुने यस्ता बहसहरू, तिनले बनाउने भाष्य र त्यसले आम नागरिकका जीवनमा पर्ने प्रत्यक्ष प्रभावहरूका कारण यसलाई विस्तारमा बुझ्न र विमर्श गर्न आवश्यक छ।

जुन समयमा नेपालमा फिल्मविरोधी राष्ट्रवादको उभार आयो, त्यसभन्दा केही दिनअगाडि मात्रै एक युवाले काठमाडौंको केन्द्रमा

आत्मदाहको प्रयास गरे। यही उभार चल्दाचल्दै पूर्ववाट चलेको मनसुनको ताण्डवका कारण भण्डै दर्जन जनाको मृत्यु भयो, एक दर्जनभन्दा धैर्य मजदुर त एउटै जलविद्युत आयोजनाको स्थलबाट बैपत्ता भए।

हेर्दा यी दुवै फुटकर घटनाजस्ता लाग्छन्। तर एकपल्ट ठन्डा दिमागले सोचौं त, नागरिकता पाउने

सार्वजनिक अधिकारका बाबजुद पूर्व राष्ट्रपतिको असवैधानिक कदम र न्यायालयको निरन्तरको अनुदार रवैयाका कारण वर्षैवर्ष नागरिकता नपाएका, उच्च शिक्षामा भन्न हुन र बैक खातासम्म खोल नपाएका भन्डै ६ लाख नागरिकको विजोग करित गम्भीर करा हो ?

त्यस्तै महिनौंको खडेरीपछि देशमा प्रवेश गरेको मनसुनले सुरुआती दिनमै यत्रो

धनजनको क्षति गरेपछि अबको डेढ महिनासम्ममा हुन सक्ने क्षति र त्यसको न्यूनीकरणका लागि गर्नुपर्ने तयारी करि गम्भीर कुरा हुन ?

यी दुवैलाई एउटा फिल्ममा 'सीता भारतकी छोरी हुन' संवाद भन्ने राखिएको कुरा र सामान्य ज्ञानमा कमजोर एउटा भारतीय नागरिकले कुनै बेला नेपाल भारतको भूभाग थियो भनेको बकम्फ्सुसे कुराको सापेक्षमा राखेर हेरौं त !

एकातिर लाखौ मानिसको नैसर्गिक अधिकार कुल्याएको र दैनिक जीवन चौपट भएको छ। अरू लाखौलाई यो बर्खाभरि बाँचिने हो कि होइन भन्ने भय छ। अर्कोतिर मानिसहरूको 'भावनामा चोट पुगेको' छ।

यीमध्ये कुन चाहिँ नेपालको राष्ट्रिय मुद्दा बन्नुपर्थयो? सिंगो देश खटिएर समस्याको समाधान खोज्नुपर्थयो ?

सार्वजनिक विमर्शको यस्तो विषयान्तर असाध्य गम्भीर र डरलाग्दो कुरा हो।

यी त भए नेपालको परदेषी राष्ट्रवादिका केही व्यावहारिक पाटा। अब त्यसका केही सैद्धान्तिक पक्ष हेरौं।

जसरी नश्लभेदी वा जातिभेदीहरूले मानिसलाई नश्ल र जातका आधारमा अपरिवर्तनीय समूहहरूमा बाँड्छन, उग्रराष्ट्रवादीहरूले पनि राष्ट्रियताका आधारमा

मानव जातिलाई त्यसरी नै बाँड्छन।

त्यसो गर्नासाथ व्यक्तिका बाँकी सबै पहिचान गौण हुन पुग्छन्। व्यक्ति हाड-छाला भएको, भोक लाग्ने, रोजगारी आवश्यक पर्ने, राज्यप्रति मिश्रित भाव बोकेको विवेकशील मानिसबाट राष्ट्रियताको एक आयामिक पहिचान बोकेर हिँड्ने भीडको एउटा सदस्यमा बदलिन्छ।

उसको जीवनका अरू सबै मुद्दाहरू ओभेलमा पर्छन्। ऊ परिआएमा संविधान मिच्च वा हिसामा उत्रिन पनि हिच्कचाउदैन।

यस्तो उग्रराष्ट्रवादी भाष्य हावी हुने नेपाल एक्तो देश भने पटकै होइन। संसारमा जित पनि तानाशाह तानाशाह वा तानाशाह-अपेक्षीहरू छन्, तीमध्ये सबै जसोले त्यस्तो भाष्यलाई मलजल गर्दैन्।

सिरियाको इस्लामिक स्टेट लगायत आतंककारी समूहहरूले विभिन्न देशमा हत्या र आतंक मच्चाउँथे, अमेरिकामा डोनाल्ड ट्रम्पले धेरै सिंगा मुस्लिम-बहुल देशहरूलाई नै 'मलद्वार-देश' भनेर सूचिकृत गरिरिन्थे। केही आतंककारीहरूको अपराधलाई लिएर सिंगो समुदाय र देशलाई लाञ्छित गर्थे।

हुँदा हुँदा २०१८ फेब्रुअरी १८ मा ट्रम्पले स्वीडेनमा हुँदै नभएको आतंककारी हमलालाई उद्भूत गर्दै अमेरिकामाथि मडारिइहेको भनिएको आतंकवादको जोखिमको

बाँकी चार पृष्ठमा

आँखा स्वास्थ्यको लागि उत्कृष्ट उपचार

तपाईंको सहर राजविराजमा

आँखा सम्बन्धि उत्कृष्ट सेवाका लागि सहज र सुलभ उपचारलाई मध्यनजर गरी नेपालकै दक्ष, अनुभवी तथा वरिष्ठ नेत्र विशेषज्ञहरूको सेवा अब उपरान्त सगरमाथा आँखा अस्पताल प्रा.लि., रूपनी रोडमा उपलब्ध हुने सहर्ष जानकारी गराउँदछौं।

हाम्रा विशेषज्ञहरू

- अनलाईन नाम दर्ताको सुविधा,
- अत्याधुनिक फेको प्रविधिवाट मोतिया बिन्दुको

राजनीतिक दल समन्वयादका किल्ला भए

नेपाली कांग्रेस, एमाले र माओवादी – यी सबै संसदीय प्रणाली स्वीकार गरेर सरकारमा पुगेका दल हुन् ।

आवधिक निर्वाचन, विधिको शासन र कानूनी राज्यलाई यिनीहरूले औपचारिक रूपमै स्वीकार गरेका छन् । मुलुकमा निरंकुश राजतन्त्रात्मक शासन प्रणालीको अन्त गरेर लोकतन्त्रको स्थापना गर्नका लागि यिनले ऐतिहासिक भूमिका खेलेका हुन् । यसर्थ यी दलको इतिहास गरिवलो छ, तर निरंकुशता विरुद्ध जनवादको

रामायणकी सीताबारे ...

विषयलाई उराले । पछि गएर धेरैले अनुमान लगाए – ट्रम्प पक्कै पाकिस्तानको सेहवान नामक ठाउँ र स्वीडेन देशको नाममा भुक्किएको हुनुपर्छ, किनकि दुई दिनअगाडि सेहवानको एउटा सुफी तीर्थस्थलमा भएको आत्मघाती हमलामा ८५ जना मारिएका थिए ।

साँचो कुरा जेसुकै भए पनि त्यसले ट्रम्पका उग्रसमर्थकहरूलाई केही फरक परेन । उनीहरूलाई जसरी हुन्छ मुसलमानहरूको दानवीकरण गर्नु थियो । त्यही दानवीकरणमा आधारित आप्रवासन नीतिको पैरवी गर्नु थियो । श्वेत सर्वसत्तावादी शासन स्थापित गर्नु थियो ।

आफ्नो विश्वदृष्टि अनुसारको भाष्यले सत्यमा टेकेको होस, अर्धसत्यमा वा भुट्टमा, उनीहरूलाई केही फरक पर्दैन थियो । जबसम्म ट्रम्पले उनीहरूका कात्पनिक वैरीहरूमाथि निशाना सांधिरहन्थे, तबसम्म उनले गरेको जुनसुकै भ्रष्टाचार वा दुराचारप्रति आँखा चिम्लिदिन उनीहरू तयार थिए ।

सामाजिक सञ्जालको यो युगमा संसारका सबै देश र समाजहरूमा अहिले यस खाले खतरा छ ।

यो लेखमा मैले जोडेका तीन विषयबीच कस्तो अन्तर्सम्बन्ध छ, भनेर बुझ एउटा परिदृश्य कल्पना गरौ – नागरिकता नपाएको तोडमा काठमाडौं महानगरको बीचमा रहेको माझीधरमा आत्मदाहको प्रयास गर्ने नीरजकुमार कामतको पक्षमा बालेनले सटिक र पेचिलो पोस्ट लेख्यै नागरिकताको मुद्दामा देखिएको उग्राप्रत्यावादलाई ठाडो

पक्षमा लडेका यी दलले आफैभित्र लोकतान्त्रिक संस्कारको विकास गर्न सकेका छैनन, यी दलभित्र लोकतन्त्र छैन ।

यी दल समन्वयादको किल्लामा रूपान्तरित भएका छन् । राजनीतिक दलका नेताको हैसियत अघोषित राजाको जस्तो बन्न पुगेको छ, यी दलका मुख्य नेता मठाधीशजस्ता भएका छन् । उनीहरूले राज्यका तर्फबाट उपभोग गर्ने सुख-सुविधा राजतन्त्रमा राजाहरूले उपभोग गर्ने सुख-सुविधाभन्दा कहीं-कतै

चुनौती दिएको भए के हुन्यो ? अथवा किताबभित्रकी सीता माताको जयगान गाउनुको सदृश्य अहिले राज्यले दिइरहेका अपमानको विष पिएर सन्तानलाई नागरिकता दिलाउन विवश एकल महिलाहरूको पक्षमा दरो आवाज उठाएको भए के हुन्यो ?

अहिले उनको वाहवाही गरेका अधिकांश राष्ट्रवादीहरू अरिंगालभै उनीमाथि खनिने थिए । सामाजिक सञ्जालमा उनका प्रशंसक र समर्थकहरूको संख्या ओरालो लाग्ने थियो । उस्तै परे उनले सामाजिक सञ्जालमा देशद्रोही भएको आरोप खेनुपर्ने थियो । मानिसहरूको धर्मकी सुनुपर्ने थियो ।

त्यसको बदला विवादित संवाद मेटेर चलचित्र सेन्सर बोर्डले पास गरिसकेको फिल्म मात्र नभई सबै भारतीय फिल्म काठमाडौंका हलमा रोक्ने 'लोकप्रिय' निर्णय गर्दा उनले रुपाकै उल्टो प्रतिक्रिया पाए । उनको चौतर्फी वाहवाही र जयगान भयो । अरू सहरका मेयरहरूसमेत उनको त्यो होडमा सामेल भए ।

अर्थात् भीडको कसैलाई चिद्याएर भए पनि न्यायको पक्ष लिनुभन्दा भीडको मनोविज्ञान बुझेर भीडकै पछि लाग्न बालेनलाई सहज र लाभदायी भयो ।

नेतृत्वको यस्तो प्रवृत्ति किन खतरनाक हुन सक्छ भन्ने एउटा उदाहरण –

कुनै बेला उग्र नारामार्फत भीडलाई विरोधी पार्टी र यथास्थितिप्रति रूप्ट बनाएर जनमत जितेका ढोनाल्ड ट्रम्पले एउटा विन्दमा गएर त्यही भीडमाथिको नियन्त्रण गुमाए ।

एउटा भाषणमा उनले 'मैले (कोभिडको) भ्याक्सिन लगाएँ' के भनेका थिए, भीडले

कम छैन । स्वास्थ्य उपचारको मामिलामा त यो हिजो राजाहरूले उपभोग गरेको सुविधाभन्दा कैयौं गुनामाथि छ ।

नेताहरूको उच्च स्तरको विलासी जीवनशैली र सानमान समेत राजा-महाराजाको भन्दा कम छैन । आम कार्यकर्ता र मुख्य नेतृत्वबीचको खाडलको कुरा नगरौँ, किनकि ती दुवै नदीका दुई किनाराजस्ता भएका छन्, जसको मिलन असम्भव बन्न पुरोको छ । मुख्य नेतासँग कमरेड वा कलिगहरूको सम्बन्ध राजाका शासनका बेला राजा र

उनैलाई उल्लिखिल्ली पारेर अपमानित गर्न थाल्यो ।

पछि गएर उनले भ्याक्सिन लगायतका केही विषयहरूका बारेमा बोल्नै छाडे जसमा उनको धोषित धारणा उनको मुख्य जनमतको भन्दा 'उदार' थियो । अर्थात भीडले उनलाई सेन्सर गर्न थाल्यो, भीडले चाहेको विषयमा आगो ओकल्ने उनी भीडले चित्त दुखाउला जस्तो लागेको विषयमा चुप बस्न थाले । नेतामाथिको आफ्नो यस्तो नियन्त्रणशक्ति पत्ता लगाएको उग्र भीडले उनलाई अभ बढी अनुदार, परदेही र श्वेत सर्वसत्तावादी

होइन ?

हो भने यस्तो राजनीतिले

हामीलाई जनउत्तरदायी लोकतन्त्रको विषयमा आजकी सीतामाथिको ठाडो अन्याय हुँदा मुकदर्शक बनेर बस्नु त्यस्तै भीड-सिर्जित सेन्सरसिपको परिणाम त होइन ?

हो भने यस्तो राजनीतिले हामीलाई जनउत्तरदायी लोकतन्त्रको मुकाममा पुऱ्याउला कि नागरिकलाई भोकभोकै पारेर राष्ट्रवादको नारा उराले अधिनायकवाद वा सर्वसत्तावादको भासमा ? सेतोपाटीबाट

हुने बाटोमा डोऱ्याउँदै लग्यो ।

रामायणकी सीताका विषयमा रातदिन चिन्ता गर्ने नेपाली राजनीतिका नयाँ नयाँ पात्रहरू आजकी सीतामाथिको ठाडो अन्याय हुँदा मुकदर्शक बनेर बस्नु त्यस्तै भीड-सिर्जित होइन ?

हो भने यस्तो राजनीतिले हामीलाई जनउत्तरदायी लोकतन्त्रको मुकाममा पुऱ्याउला कि नागरिकलाई भोकभोकै पारेर राष्ट्रवादको नेताका गलत काम-कारवाहीबाबे कुनै प्रश्न उठैन । दलहरूभित्र सामन्तवादको नयाँ रूप उदय

भएको छ । गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीमा यो चिन्ताजनक अवस्था हो ।

अर्कोतिर मुख्य नेताहरूमा आलोचना सहने शक्ति समाप्त भएको छ । आफूलाई अब्बल लोकतान्त्रिक साबित गरिहरूपर्ने बाध्यताका कारण आलोचना गर्नेलाई जेलनेल हाल्ल त मिल्लैन, तर आफ्ना आलोचकलाई अन्य विविध माध्यमबाट दण्डित गर्ने काम निर्वाध रूपमा जारी छ । हरेक दलका हकमा यो सत्य हो ।

सामूहिक छलफल र सामूहिक निर्णय गर्ने 'कमिटी प्रणाली' दलहरूमा ध्वस्त भएको छ । सबै दलहरूको विधानमा कमिटी प्रणालीलाई द्वारा सँग

प्रार्टीको नाममा जसरी राजपरिवारका सदस्य शक्तिशाली थिए, उनीहरूलाई सत्ता-भत्ताको व्यवस्था हुने गर्दै, ठिक त्यसै प्रकारले शीर्ष नेताको परिवारका सदस्य, नाता-कुटुम्ब र आसेपासेलाई लाभका पद वितरण गरिन्छ । मुलुकमा गणतन्त्र आएको अनुभूति हुन सकेको छैन । नेताहरूको दोहोरो जीवनशैलीलाई पनि उदेकलागदो छ । भ्रष्टाचारमुक्त समाजको निर्माण गर्ने भाषण गर्ने तर व्यवहारमा राजनीतिक नियुक्ति, ठेकापट्टा, सरुवा-बढुवा आदिमा कमिसन असुल्ने र पार्टीको नाममा असुलिएको चन्द्रलाई व्यक्तिगत बनाउने रोगबाट पनि सबै पार्टी ग्रस्त छन् । मुख्य नेताबाट सुरु भएको यो रोग सरुवा रोगजस्तै पार्टीका मझौला र स्थानीय तहको नेतृत्वमा पनि व्याप्त भएको छ ।

बेरोजगार जनशक्तिलाई राजाको शासन भएका उताका खाडीका मुलुकमा पठाउनु, यता गणतन्त्र ल्याएकामा गरियाप्रति काम-कारवाहीबाबे कुनै प्रश्न उठैन । दलहरूभित्र सामन्तवादको अभ्यास गरिनु एउटा दुखिद प्रहसनजस्तै भएको छ । रातोपाटीबाट

मत्स्य कृषकहरूका लागि जानकारी

पोखरीको तयारी

पोखरी सुकाउने वा पानी सुकाउन सकेको सोत नभएको पोखरी भए त्यसमा पुराना र जंगली माछाहरू जाल तानेर निर्मूल पार्ने वा एमोनियम सल्फेट र चुनको मिश्रण १:५ को अनुपातमा एक कठू जलाशयको लागि एमोनियम सल्फेट ३.७५ के.जी र घर पोल्ने चुना १८.७५ के.जी.मिलाएर छरेर जंगली माछा मार्ने । पोखरीको डिल र साईडमा भएका भारपात हटाउने ।

घर पोताने चुना : १०-१५ के. जी. चुनाप्रति कठूका दरले चारै तिर छैन ।

मल: गोवर मल १०० के. जी. प्रति कठू शुरुमा र त्यसपछि हरेक हप्तामा १५ के. जी. प्रति कठूका दरले प्रयोग गर्ने तर नयाँ पोखरीको लागि १५० देखि ३०० के.जी. पाकेको गोवर मल प्रयोग गर्ने वा १.७ के.जी.डि. ए.पी. र १ के.जी. यूरियाप्रति कठू दरले प्रत्येक १५ दिनमा प्रयोग गर्ने । उपयुक्त डोज पानीको मलिलोपनमा भर पर्दै । कम्तिमा १.५ मि. पानी राख्ने (प्रवेशद्वारामा जाली राख्ने) ।

कावा प्रमुखले आफूखुशी पुनः निर्णय गरेको भन्दै बोर्डका सदस्यद्वारा विरोध

राजविराज/राजविराजस्थित हटियाको जग्गा अतिक्रमण वारे कार्यवाहक प्रमुखले आफूखुशी पुनः निर्णय गरेको भन्दै बोर्डका सदस्यहरूले पत्रकार सम्मेलनमा असन्तुष्टि व्यक्त गरेका छन्।

नगरपालिकाको बोर्डको निर्णय विरुद्ध कावा प्रमुखले गरेको एकलौटी निर्णयको विरोधमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा नगरपालिकाका प्रवक्ता एवं बडा नं. द का अध्यक्ष जयनारायण

मण्डलस र बडा अध्यक्षसहित १७ जना बोर्डका सदस्यहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

पत्रकार सम्मेलनमा प्रवक्ता मण्डलले २०७९ मार्सिर २९ गतेको हटियाको जग्गा अतिक्रमण वारे नगरपालिकाको बसेको बोर्डको बैठकले हटिया अवस्थित राजविराज नगरपालिकाको अधिनस्त जग्गा अतिक्रमण भएको ठहरे जति जग्गा अतिक्रमण हटाई खाली गर्ने निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्न माग

गरे। उनले द मिटर जग्गामा नगरपालिकाले अधिनस्त गरे ४ मिटर जग्गा अझै अतिक्रमित नै रहने दाबी गरे।

कार्यवाहक प्रमुख इसरत परिवनले २०७९ साल फागुन २८ गते हटिया अनुगमनका क्रममा स्थानियको उपस्थितीमा बाटोको चौडाई ६ मिटर र नाला २ मिटर गरि जम्मा द मिटरमा गिलेशनदेखी छोडेर निर्माण कार्य गर्ने एकल निर्णय गरेकोप्रति खेद व्यक्त गरिएको छ।

यता कार्यवाहक प्रमुख परिवनले हटियामा द मिटर जग्गाको डिपिआर भएको दाबी गर्दै सोही अनुसारको आफूले निर्णय गरेको सचारकर्मीलाई जानकारी दिइन्। उनले बाँकी अतिक्रमित जग्गा वारे गिलेशन निर्माणपछि अन्य काममा प्रयोग गर्ने समेत बताए। हाललाई गिलेशनको काम कुनै कारणले प्रभावित नहोस भन्ने उद्देश्यले त्यस्तो निर्णय गर्न पुगेको लाचारी व्यक्त गरिन्।

जनसाइरियक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण

काठमाडौं/ ने पाल जनसाइरियक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण २०२२ को नतिजा सार्वजनिक भएको छ। स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले शुक्रबार एक औं पचारिक कार्यक्रमीच सर्वेक्षणको नतिजा सार्वजनि गरेको हो।

सन् २०२२को ने पाल जनसाइरियक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण (एनडिएचएस) नतिजाले समग्र नेपालीको स्वास्थ्यमा सुधार भएको देखिएको छ। सर्वेक्षणको नतिजाले नेपालमा मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य हेरचाह, पोषण, प्रजनन तथा बाल स्वास्थ्यमा प्रगति भएको देखाएको छ। नेपालमा सन् १९९६ मा ५६ प्रतिशत थियो भने सन् २०२२ मा ५६ प्रतिशतमा भरेको छ। विश्व पोषण निर्देशिकाले शिशुलाई बाल मृत्यु तथा अन्य रोगहरूबाट बचाउनको लागि जनमेको पहिलो छ, महिनासम्म पूर्णरूपमा स्तनपान गराउने प्रवृत्तिमा समयसँगै उतारचढाउ भएको देखिन्छ।

यस्तो तथ्याङ्क तथा अन्य रोगहरूबाट बचाउनको लागि जनमेको पहिलो छ, महिनासम्म पूर्णरूपमा स्तनपान गराउने प्रवृत्तिमा समयसँगै उतारचढाउ भएको देखिन्छ। यस्तो तथ्याङ्क सन् १९९६ मा ५६ प्रतिशत थियो भने सन् २०२२ मा ५६ प्रतिशतमा भरेको छ। विश्व पोषण निर्देशिकाले शिशुलाई बाल मृत्यु तथा अन्य रोगहरूबाट बचाउनको लागि जनमेको पहिलो छ, महिनासम्म पूर्णरूपमा स्तनपान गराउने प्रवृत्तिमा समयसँगै उतारचढाउ भएको देखिन्छ।

यो सर्वेक्षणले स्वास्थ्य क्षेत्रमा धेरै प्रगति भएको देखाए पनि चुनौती अझै बाँकी रहेकोसमेत उल्लेख गरेको छ। नेपालमा छ महिनाभन्दा कम उमेरका शिशुलाई पूर्णरूपमा स्तनपान गराउने प्रवृत्तिमा समयसँगै उतारचढाउ भएको देखिन्छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रतिशतमा पनि वृद्धि भएको देखाएको छ। अघिल्लो अर्थात् सन् २०१६ को सर्वेक्षणमा कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिको सङ्ख्या एक प्रतिशत थियो भने अहिले चार प्रतिशत पुगेको छ।

ने पालमा १५ वर्ष वा सोभन्दा माथिका १९ प्रतिशत महिला र २३ प्रतिशत पुरुषलाई उच्च रक्तचाप भएको देखिन्छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रतिशतमध्ये १४ जनाको मृत्यु सङ्ख्या एक वर्षमध्ये हुने गर्दछ। जसमध्ये सबैभन्दा बढि मृत्यु वा घाइते भएका ६८ प्रतिशत सङ्ख्या दुर्घटना मोटरसाइकलको कारणले हुने गर्दछ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन दर उच्च रहेको यो अध्ययनबाट देखिन्छ। जसमा १५ देखि १९ वर्ष उमेर समुहका १४ प्रतिशत किशोरी गर्भवती हुने देखिएको छ।

यो सर्वेक्षणले कुनै पनि खोप नपाएका बालबालिकाको प्रजनन

